

INGRADO

MAGAZINE

April 2014 | Nr. 22

Passend onderwijs

En verder:
Excellente school levert ook excellente zorg
Van regio via rayon naar landelijk
Mobilisatieprogramma zwerfjongeren

Passend onderwijs zonder thuiszitters

Passend onderwijs zonder thuiszitters is een samenwerkingsproject van Gedragswerk en Ingrado en sluit naadloos aan op de werkagenda van de PO- en VO-raad, de VNG, OCW en VWS.

Het aantal thuiszitters is een belangrijke graadmeter voor de mate van succes van passend onderwijs. De aanpak *Passend onderwijs zonder thuiszitters* van Gedragswerk en Ingrado helpt gemeenten en onderwijs te voorkomen dat leerlingen zonder onderwijs thuiszitten.

Kern van de aanpak

- samenwerking is het sleutelwoord;
- we werken met beproefde methodieken en instrumenten;
- geen statische werkwijze, maar een groeiemodel vanuit de praktijk;
- u kiest als samenwerkingsverband en/of gemeente de onderdelen die aansluiten bij uw vraag;
- Ingrado of Gedragswerk bieden ondersteuning bij het ontwikkelen van het projectplan en bij de projectuitvoering.

Voor meer informatie over bovenstaand ondersteuningstraject kunt u terecht bij info@gedragswerk.nl en info@ingrado.nl.

Advertentie

BCN

Business Centre Nederland

Business Centre Nederland

Vergaderingen - Trainingen - Cursussen - Opleidingen - Workshops

- Meer dan 100 moderne en stijlvol ingerichte ruimtes
- Diverse locaties in Utrecht, Rotterdam en Amsterdam
  - Vergaderen van 2 tot 180 personen
- Alle zalen voorzien van daglicht en moderne presentatiemiddelen
  - Gratis glasvezel internet op alle BCN locaties
- Ook beschikbaar bij BCN: volledig ingerichte computerzalen
- Centrale ligging en uitstekend bereikbaar met auto en OV

www.bcn.nl

BCN Utrecht CS

BCN Utrecht

BCN Rotterdam

BCN Amsterdam Arena

BCN is uitgeroepen tot beste trainingslocatie en vergaderlocatie van het jaar!

Inhoud

- 4 Kort
- 5 Van het bestuur
- 6 **Extra geld voor 18 +**
Tempo maken beter dan dwang en drang
- 8 **Blariacumcollege**
Excellente school levert ook excellente zorg
- 12 **10 vragen aan...**
Paul Rosenmöller, voorzitter VO-raad
- 14 **Passend onderwijs**
- 17 **Rechten & plichten**
- 18 **Van regio via rayon naar landelijk:**
van casus naar trend
- 22 **Van de Straat!**
Mobilisatieprogramma zwerfjongeren
- 24 **Lezersonderzoek**
Hoe communiceert Ingrado met haar leden?
- 26 **Leerplicht in de regio - gemeente Eemsmond**
'Op zoek naar creatieve oplossingen'

Uitgelicht

Excellente school levert ook excellente zorg

Voor het tweede jaar op rij is de gemengd theoretische leerweg van het vmbo van het Blariacumcollege in Blerick bekroond met het predicaat excellent. Maar wat betekent excellentie eigenlijk als het om scholen gaat en wat zegt het over de zorg voor leerlingen? Ingrado Magazine bezocht het Blariacumcollege en sprak met een aantal betrokkenen.

Passend onderwijs

In de aanloop naar de invoering van passend onderwijs op 1 augustus 2014 zijn samenwerkingsverbanden en schoolbesturen druk met de voorbereidingen. Ingrado Magazine sprak met Bart van Kessel van Gedragswerk en met Brigitta Gadella, directeur van een samenwerkingsverband primair onderwijs. Wat is nu eigenlijk passend onderwijs en hoe geven we dat vorm?

Van regio via rayon naar landelijk

Via zes rayons wil Ingrado het contact met de leden intensiveren. De rayoncontactpersonen leggen de verbinding tussen casussen in de regio en trends op landelijk niveau. Aan een vertegenwoordiger van elk rayon de vraag hoe dat werkt.

Van de Straat! Mobilisatieprogramma zwerfjongeren

Iedere dak- en thuisloze jongere een eigen plan om 'van de straat' te komen. Dat is de ambitie van mobilisatieprogramma Van de Straat!. Hulp aan jongeren zonder vaste thuisbasis is vaak versnipperd en niet altijd effectief. Het programma wil jongeren actief betrekken bij het streven naar verbinding tussen instanties op het gebied van zorg, onderwijs, werken en wonen.

Colofon

Ingrado Magazine
April 2014 | Nr. 22

www.ingrado.nl

Teksten:

Rob de Blok, Davita Dijkstra,
Yolanthe van der Ree, Bea Ros,
Sep Schaffers, Peter Zunneberg

Hoofdredacteur:

Yolanthe van der Ree

Redactieadres:

Postbus 84193, 2508 AD Den Haag
info@ingrado.nl

Fotografie:

Judith Bender, Marjolein Busstra,
Josje Deekens, Chris Keulen,
Anna van Kooij

Illustraties:

Welmoet de Graaf en Iris van Sen,
hollandse meesters

Vormgeving:

Oto9 Cross Creative Agency,
Rotterdam

Druk:

JP Offset, Duiven

Als u teksten uit deze uitgave wilt overnemen, neem dan contact op met de redactie van Ingrado Magazine.

Ingrado Magazine is een uitgave van Ingrado, Vereniging voor Leerplicht en RMC.

KORT

In elk nummer een bonte verzameling (verenigings)nieuws onder de noemer **KORT**. Heeft u een bijdrage voor deze rubriek? Mail deze naar info@ingrado.nl

Schimmelpennincklezing op Dag van de leerplicht

Op 20 maart, de Dag van de leerplicht, werd voor de tweede keer de Schimmelpennincklezing uitgesproken. Dit keer door José Manshanden, lid van de Raad voor maatschappelijke ontwikkeling (RMO), over kansen bij de transities.

De kern van haar boodschap: Maak van deze veranderingen in de verzorgingsstaat een kans om het recht op onderwijs te versterken. Ingrado organiseert de Schimmelpennincklezing elke twee jaar om partners te inspireren tot nadenken over het recht op onderwijs.

Leerplein Midden- en Zuid-Kennemerland

In de regio Midden- en Zuid-Kennemerland (RMC regio 25) is op 1 januari jl. de gemeenschappelijke regeling in werking getreden. Voor leerplicht geldt de regionalisering alleen voor Zuid-Kennemerland, de administratie en RMC werken voor de hele regio. Het bureau heeft de naam Leerplein meegekregen. Het motto is omdat scholing werkt. De medewerkers in het bureau werken vanuit de visie dat iedere leerling van 5 tot 27 jaar een passend scholingsaanbod moet krijgen en zo optimale kansen voor een zelfstandig functioneren.

Formatierichtlijn leerplichtfunctie

Op dit moment is Ingrado druk bezig met het herijken van de formatierichtlijn voor de leerplichtfunctie. Aanleiding hiervoor zijn ontwikkelingen zoals bijvoorbeeld een taakstelling of een toename van het aantal verzuimmeldingen als gevolg van de invoering van de kwalificatieplicht. Bij het opruisen van de oude richtlijn wordt rekening gehouden met het feit dat niet iedere gemeente te maken heeft met dezelfde ontwikkelingen. Verder wil de formatierichtlijn anno 2014 een onderscheid mogelijk maken tussen formatie die nodig is om wettelijk verplichte taken uit te voeren en formatie die nodig is om naast de wettelijke taken ook preventieve taken uit te voeren. Wij houden u op de hoogte.

Passend onderwijs en gelijke behandeling

Het College voor de rechten van de mens is een campagne gestart over passend onderwijs en gelijke behandeling. De campagne richt zich op zowel ouders als scholen. Nu al hebben leerlingen met een beperking recht op extra ondersteuning om onderwijs te volgen op de school van hun keuze. Dit staat in de Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte. Deze verplichting blijft ook na de invoering van passend onderwijs bestaan.

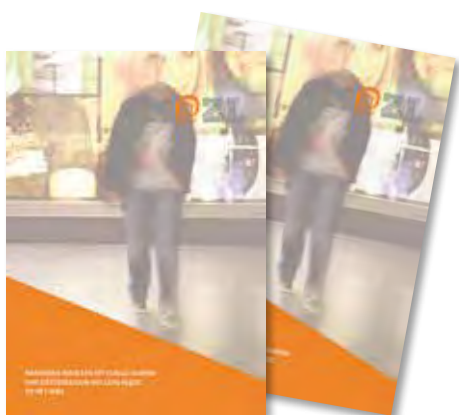

Meer informatie over de gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte: <https://mensenrechten.nl/dossier/onderwijs-en-een-beperking>

Meer informatie over een procedure bij het College: <https://mensenrechten.nl/over-ons/waarvoor-kunt-u-bij-het-college-terecht>

RBL Maassluis, Vlaardingen, Schiedam

Het Regionaal Bureau Leerplicht Maassluis, Vlaardingen, Schiedam is op donderdag 9 januari 2014 van start gegaan. Het RBL kan alle voorkomende taken vervullen in het kader van het handhaven van de leerplichtwet en een optimale bijdrage leveren aan de zorgstructuur in het onderwijs en het voorkomen van voortijdig schoolverlaten.

Handboek aanpak ziekteverzuim mbo

Voor het mbo bestond nog geen structurele aanpak van ziekteverzuim. Terwijl bekend is dat dit van groot belang is bij het voorkomen en terugdringen van voortijdig schoolverlaten. Nu is er dan het Handboek voor een integrale aanpak van ziekteverzuim volgens M@ZL op het mbo, gebaseerd op de methodiek M@ZL (Medische Advisering van de Ziek gemelde Leerling) die al gebruikt wordt in het voortgezet onderwijs.

Doelen van het handboek zijn inzicht krijgen in het ziekteverzuim, gespreksvoering met de student vanuit een zorgzame houding en onderzoek en advisering door de jeugdarts van de GGD met betrekking tot het succesvol vervolgen van het leertraject. De methodiek is ontwikkeld door GGD West-Brabant, het ROC West-Brabant en de vakgroep Sociale Geneeskunde van de Universiteit Maastricht.

De informatiefilm M@ZL en alle materialen zijn te downloaden van
<http://www.ggdwestbrabant.nl/mazl>

Van het bestuur

De nieuwe BOA is nu enige tijd praktijk. Voor de examencommissie, waarvan ik voorzitter ben, aanleiding de balans op te maken. Reacties van deelnemers op het examen van module 3 hebben geleid tot aanpassingen. Er bereikten ons vooral klachten over de beschikbare tijd voor de verschillende onderdelen van het examen. Met name voor de uitwerking van de verkregen informatie in een proces-verbaal komen kandidaten tijd te kort. De examencommissie heeft daarom besloten de examentijd voor alle onderdelen van module 3 uit te breiden.

Ik verwacht dat we hiermee tegemoet komen aan veel bezwaren van onze leden. Ook over een aantal andere aanpassingen wordt nagedacht, maar daarover meer in een volgend nummer van het Ingrado Magazine.

In het magazine dat nu voor u ligt onder meer uitgebreid aandacht voor passend onderwijs. Op 1 augustus 2014 treedt de Wet passend onderwijs in werking en dus wordt in het hele land koortsachtig gewerkt aan de voorbereidingen. Wat ik van harte hoop is dat in deze transitie de inhoud centraal zal staan. Wat willen we met elkaar in deze regio kunnen bieden aan alle kinderen en jongeren? Hoe zetten we de middelen zo in dat we echt maatwerk kunnen bieden voor leerlingen die dat nodig hebben? Dat zijn de vragen waarover onderwijs en gemeenten zich momenteel buigen. En ik hoop dat zij bij het zoeken naar antwoorden de handen ineenslaan.

En laten we in dit hele proces alert zijn op de thuiszitters. Laten we met elkaar zorgen dat er binnen passend onderwijs geen leerling meer zonder onderwijs thuiszit. Ingrado kan, samen met Gedragswerk, gemeentes en onderwijs ondersteunen in het waarmaken van deze ambitie. In het project *Passend onderwijs zonder thuiszitters* bieden beide organisaties een breed scala aan ondersteuningsactiviteiten aan. Lees erover op pagina 14.

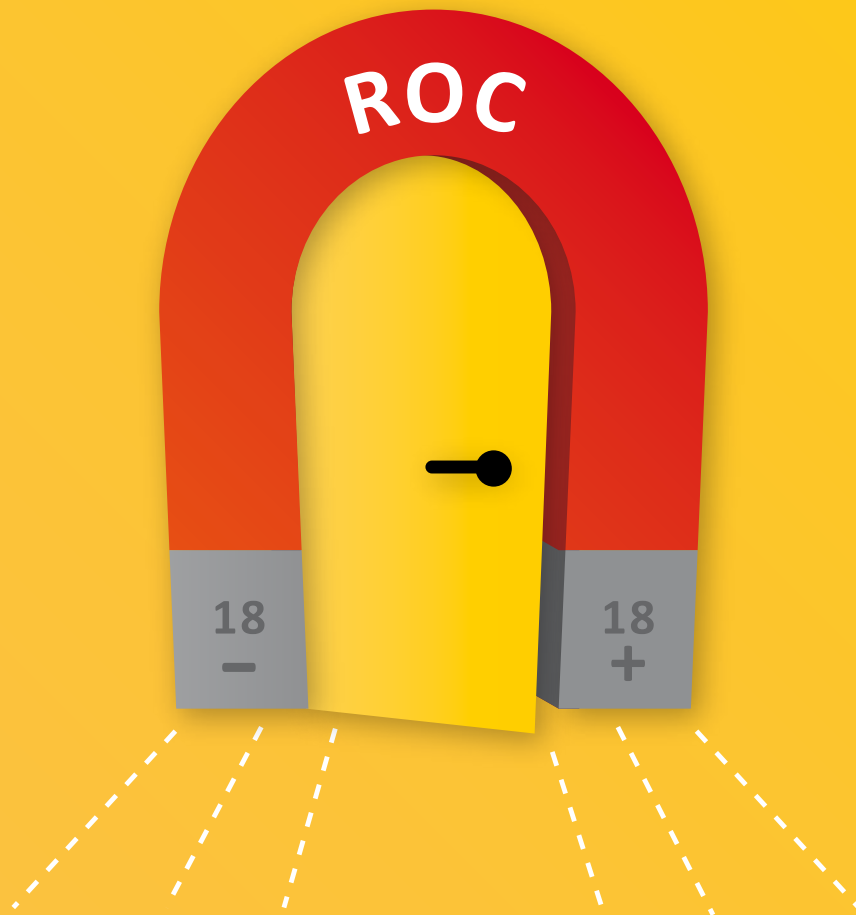
Ik wens u veel leesplezier en vooral veel inspiratie toe,

Ien Blaasse
Bestuurslid

Extra geld voor 18 +

Tempo maken beter dan dwang en drang

Tekst en foto: Rob de Blok | Illustratie: Welmoet de Graaf

Het beleid om leerplichtige mbo'ers op school te houden, werpt zijn vruchten af. Voortijdig schoolverlaten daalt en ook het verzuim neemt af. Problematischer is de uitval onder jongeren ouder dan 18 jaar, voor wie de wettelijke mogelijkheden van de leerplicht niet gelden. Vroegtijdig ingrijpen bij verzuim is ook bij hen een krachtig middel en een persoonlijke benadering doet wonderen. Het verschil in aanpak tussen jongeren van 16 en van 19 is zo groot eigenlijk niet, vindt men in Utrecht.

De vier grote gemeenten herbergen het grootste deel van de volwassen schoolverlaters. Vreemd is het dan ook niet, dat zij regelmatig bij het ministerie van OCW de kat de bel aanbinden. De minister kwam onlangs tegemoet aan de noodkreet van de G4 door 2 miljoen euro toe te zeggen voor het tegengaan van schooluitval bij jongeren van boven de 18 jaar.

In Utrecht is voor het mbo het onderscheid tussen afdelingen Leerplicht en RMC compleet weggefallen. Er is één team mbo, dat geen onderscheid maakt tussen 18-min en 18-plus. Manager Leerlingzaken Slaus van Dam: 'Ook voor de 18-minners hebben dwang en drang niet zo veel zin. We doen het wel, en waar nodig komt het tot een proces-verbaal, maar dat is geen doel op zich.'

Voor 18-minners en 18-plussers geldt eigenlijk hetzelfde: verzuim is een signaal, dus dat moet je melden. Het komt aan op tempo maken; snel reageren op het verzuim. Dwang en drang is nodig als vele stations gepasseerd zijn.'

RMC-medewerkers zijn gekoppeld aan mbo-scholen, vertelt teamleider Sandra Snippe. 'We houden nog steeds niet alle jongeren binnen, maar we kennen de uitvallers. Met de school kunnen we makkelijker terughalen waardoor een leerling is gaan verzuimen. We hebben korte lijntjes met mentoren en schoolloopbaan-begeleiders en daarnaast is er contact met managers en directeuren.'

Delicaat

Behalve deze contacten voert de dienst Leerlingzaken namens de Inspectie de controles op de verzuimadministratie uit en ook dat helpt. Een delicate zaak, want hier kunnen ook bestuurlijke boetes uit voortkomen. Teamleider Snippe: 'Zover komt het zelden. Scholen doen er hun voordeel mee, want de controleteams adviseren ook hoe het beter kan.'

Slaus van Dam, manager Leerlingzaken: 'Ik selecteer mijn RMC'ers op twee taken: ze moeten een achtergrond als maatschappelijk werker hebben, maar ook in staat zijn indringend te overleggen met directeuren en managers. Inmiddels is op bestuurlijk niveau de aandacht zeker gewonnen. Ze hebben de handschoen opgepakt om de jongeren binnen te houden en gekwalificeerd te krijgen. En op de werkvloer hoor je niet meer hardop zeggen dat het wel makkelijker lesgeven is als die lastige jongere afhaakt.'

Slaus van Dam en Sandra Snippe

Toekomstperspectief

Moeilijk is en blijft het, om een jongere tussentijds weer geplaatst te krijgen ('hou op, schei uit!') en om voldoende leerwerkbanen te vinden. Snippe: 'We doen wat we kunnen. Zo hebben we een voorziening in het leven geroepen om jongeren klaar te stomen weer terug te gaan naar de school. In het kader van het Actieplan Jeugdwerkloosheid helpen we 300 jongeren die hun leerbaan zijn kwijtgeraakt aan een nieuwe leerbaan. Ook voor 150 werkloze jongeren die naar school toe willen, zoeken we een leerbaan en een bijpassende opleiding. We hebben speciale aandacht voor sectoren met een goede kans op werk en perspectief voor de toekomst.'

Waar het extra geld voor 18-plussers in gestoken zal worden, is voor Van Dam nog de vraag. 'Het geld is er nog niet, we weten nog niet waar we aan moeten voldoen en hebben nog geen overleg gevoerd met onze partners. We zijn echt nog niets aan het uitgeven.'

Overbelast

Het is de grootste groep voortijdig schoolverlaters in de vier grote steden: de overbelaste jongeren. De Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid noemde hen in het rapport Vertrouwen in de school van vijf jaar geleden, 'eerder maatschappelijke uitvallers dan schooluitvallers'. Het heeft aan actualiteit niet ingeboet.

Volgens de WRR is het alle hens aan dek om deze groep binnenboord te houden: ouders, hulpverleners, overheden én de school. Maar de school die werk wil maken van voorkomen van schooluitval, stuit op een gebrek aan ruimte voor de vragers en frontlijnwerkers, tegenover een te sterke dominantie van bestuurders en beleidsmakers, stelt de WRR. De oplossing zoekt de raad in samenwerking in een maatschap: 'een collectief van professionals dat zich onderling

verbonden weet door een gezamenlijke missie, gedeelde waarden en wederzijds vertrouwen.' De school organiseert het zo dat er weinig leraren rondom een leerling zijn. De teamleden beperken zich niet tot het aanleren van kennis en vaardigheden, maar hebben ook oog voor de sociaal-emotionele noden van hun leerlingen. 'Bij dergelijke scholen zou de Inspectie evenzeer moeten beoordelen in welke mate scholen voor de overbelasten structuur en verbondenheid bieden en welke resultaten zij daarmee boeken.'

Omdat de baten van het voorkomen van voortijdig schoolverlaten uiteindelijk ten goede komen aan de samenleving als geheel, vindt de raad het logisch de financiële verantwoordelijkheid hiervoor niet alleen bij het onderwijsministerie te leggen, maar bij de regering als geheel.

Tekst: Peter Zunneberg | Foto's: Chris Keulen

Excellente school levert ook excellente zorg

Voor het tweede jaar op rij is de gemengd theoretische leerweg van het vmbo van het Blariacumcollege in Blerick bekroond met het predicaat *excellent*. Maar wat betekent excellentie eigenlijk als het om scholen gaat en wat zegt het over de zorg voor leerlingen? Ingrado Magazine bezocht het Blariacumcollege en sprak met een aantal betrokkenen.

Het hangt groot op een spandoek boven de deur: Excellente school 2013! Het Blariacum is er trots op, maar blijft tegelijkertijd nuchter. 'We zien het als een beloning voor onze visie en voor een beleid dat we als school zeven jaar geleden al hebben ingezet', zegt Monique Lafleur, onderwijsdirecteur op het Blariacumcollege.

Om te kunnen beoordelen of een school excellent is, kijkt de jury onder meer naar de doorstroom- en uitstroomcijfers. Die moeten gedurende een aantal jaren minimaal 95 procent zijn. 'Daar voldoen wij aan', zegt Lafleur, 'afgelopen jaar was zelfs 98 procent geslaagd. Verder zien we dat bijna alle leerlingen een zevende,

en sommige zelfs een achtste vak kiezen. En door die goede cijfers kun je ook constateren dat voortijdig schoolverlaten bijna niet voorkomt.' Een van de redenen dat leerlingen het zo goed doen, is dat er een heel hecht team staat waarin iedereen zich houdt aan de afgesproken regels rond rust, regelmaat en respect. 'Als je als docent de leerlingen met respect benadert, breng je rust in de hoofden van de leerlingen waardoor ze de energie en de aandacht kunnen schenken aan datgene waarvoor ze hier zitten.'

Korte lijntjes

Joke Peeters, decaan voor het vmbo, ziet op haar school vooral korte lijntjes die bijdragen aan het succes. 'Iedereen kan hier op iedereen afstappen om problemen te bespreken en daardoor kun je ze aanpakken en oplossen. Zo heb je van een leerling al snel in de gaten dat de kans bestaat dat hij gaat zakken. Met die leerlingen gaan we het gesprek aan en soms is dat net het zetje dat ze nodig hebben.'

Wilbert Hendriks, vsv-makelaar voor regio 38 rond Venlo en wat meer buitenstaander, constateert nog wat anders. 'De kleinschaligheid is de kracht van het Blariacum. Ik merk hier op school dat het kind centraal staat. Dat hoeven ze niet te zeggen, dat voel je gewoon.'

Zorg

Met alleen het behalen van harde, goede cijfers is het Blariacumcollege niet tevreden. Daarom besteedt de school meer dan gemiddeld tijd en energie aan zorg. Bijvoorbeeld op het Zorgplein, een kleine afdeling van waaruit extra ondersteuning en zorg worden geboden aan leerlingen en docenten. Verantwoordelijk daarvoor is een klein, maar zeer deskundig team dat op veel gebieden ondersteuning kan bieden. 'Buitenschools, van 8:00 tot 8:25 kunnen leerlingen bijvoorbeeld bij ons terecht en dan helpen we hen om hun dag te structureren en hun huiswerk te plannen', zegt ondersteuningscoördinator Trui Schambergen. 'Daarnaast hebben we

'Iedereen kan hier op iedereen afstappen om problemen te bespreken'

Decaan Joke Peeters in gesprek met een leerling

het Pleinklasje waar leerlingen die vastlopen of dreigen vast te lopen geholpen kunnen worden. Dit zijn bijvoorbeeld leerlingen die achterop zijn geraakt met hun leerstof. Deze leerlingen kunnen daar maximaal twaalf weken onderwijs volgen. Gedurende die weken kijken we wat iedere leerling nodig heeft en helpen we hen om weer zo snel mogelijk in hun klas terug te keren. Want uiteindelijk willen we die leerlingen gewoon binnen onze eigen school houden.'

Schambergen zegt dat de school het maximale aan begeleiding doet. 'Maar we hebben wel bijna de grens bereikt. In vergelijking met andere VO-scholen in ons samenwerkingsverband hebben wij veel meer lwoo-leerlingen en leerlingen met een rugzakje.'

Extra

Het Blariacum heeft nog een bijzondere afdeling, team Maasland, voor extra ondersteund vmbo en havo, klas 1 en 2. 'Op deze afdeling worden de leerlingen in kleine klassen ingedeeld', vertelt Lafleur. 'De methode van werken is ongeveer hetzelfde als op andere afdelingen. Het verschil zit in de benadering en begeleiding van de leerlingen door een team van specialisten op pedagogisch

en didactisch terrein. Hoewel de aanpak groepsgewijs is, wordt er maatwerk geleverd. De afdeling vormt een brug tussen de relatief beschermde en overzichtelijke wereld van het basisonderwijs en het voortgezet onderwijs met wisselende lesruimtes en docenten. Deze leerlingen kunnen de eerste twee leerjaren in deze afdeling verblijven. Daarna stromen ze uit naar andere afdelingen in het VO-onderwijs.'

Opmerkelijk is dat het grote aantal leerlingen met extra zorg en ondersteuning op het Blariacumcollege niet leidt tot meer voortijdig schoolverlaten. Zo kreeg vsv-makelaar Hendriks in het schooljaar 2011-2012 te maken met 31 voortijdig schoolverlaters op een totaal van 1675 leerlingen. 'En er is sprake van een dalende lijn. Sowieso zit het Blariacum ver onder het landelijk gemiddelde. Voor sommige leerlingen probeer ik een plek bij een time-outvoorziening te regelen met het doel ze toch weer terug de school in te krijgen. Voor anderen zoek ik een oplossing in het speciaal onderwijs. En soms leid ik ze richting een praktijkopleiding. Bij het zoeken naar een oplossing staat voor mij centraal: het kind moet er gelukkig van worden.'

Collectieve methodiek

Om leerlingen beter beslagen ten ijs te laten komen, ontwikkelden scholen in de regio Noord- en Midden-Limburg, en het Blariacumcollege speelde daar een vooraanstaande rol in, samen met onder meer Bureau Jeugdzorg, GGZ en leerplicht de zogeheten collectieve methodiek. 'Samen hebben we ons afgevraagd waar het fout gaat met een leerling', legt decaan Peeters uit. 'En vervolgens zijn we gaan kijken wat we anders kunnen

'We stellen de leerling centraal en zorgen dat hij stap voor stap doelen stelt'

doen, zodat we die fout voorkomen. We stellen de leerling centraal en zorgen dat hij stap voor stap doelen stelt. Als begeleider zorg je ervoor dat die doelen haalbaar zijn en kijk je steeds weer hoe die leerling die stappen kan zetten. Uiteindelijk kun je als begeleider steeds verder achterover leunen, omdat die leerling steeds beter in staat is om zelf vooruit te komen. De leerling is eigenaar van zijn eigen problemen. Het is wel belangrijk dat iedereen in de begeleiding daar op dezelfde manier mee omgaat. Dat hebben we pas op een studiedag voorgelegd aan alle docenten van het vmbo. De volgende stap is de leerling ook eigenaar te maken van vervolgstappen in loopbaanoriëntatie en -begeleiding.'

'Wat ik heel bijzonder vond', vult Lafleur aan, 'was dat op die studiedag negen vertegenwoordigers van externe partijen aanwezig waren. We kenden ze wel, maar nooit eerder waren ze allemaal tegelijk met al onze docenten aanwezig op school. Het was goed om te zien dat zoveel verschillende mensen en instellingen zich echt inzetten voor onze leerlingen.' 'Je moet binnen de collectieve methodiek goed je grenzen kennen', zegt Peeters. 'Je kunt niet altijd alles zelf oplossen. En dus moet je weten wanneer je externen erbij moet vragen die dat wel kunnen.'

Vsv-makelaar Hendriks, ook aanwezig op de studiedag, koppelt de ontwikkeling van de collectieve methodiek aan de excellente school. 'Vanuit het Blariacum hebben diverse personen zich de afgelopen twee jaar ingezet om deze kar te trekken en ik vind het goed om te zien dat

ze daarin, net als twee andere scholen in de regio, al zo ver zijn dat ze op studiedagen de olievlekwerking in gang zetten naar de rest van het personeel. Binnen het samenwerkingsverband doen alle scholen mee, maar de meeste moeten nog beginnen met de implementatie.'

Leerplicht

Chantal Driessen is leerplichtambtenaar in Venlo. Het Blariacumcollege is een van de scholen waar zij geregeld komt. 'Uiteraard wordt hier ook melding gemaakt van schoolverzuim en moet ik soms optreden.' Maar Driessens contacten met de school zijn vooral gericht op preventie. Zo is ze recent begonnen met een spreekuur op het Blariacum. 'Op maandagochtend kunnen docenten bij mij binnenlopen met vragen over mogelijke leerplichtzaken. Daardoor kunnen zij zelf met hun leerlingen bespreken wat eventuele consequenties zijn van hun handelen. En daarmee wordt verzuim tegengegaan.' Ook preventief werkt volgens Driessen de aanwezigheid van een goede verzuimcoördinator. 'Ik zie dat ook op andere scholen. Als leerlingen weten dat hun afwezigheid direct wordt opgemerkt, zullen ze minder snel spijbelen.' De verzuimcoördinator van het Blariacum kent, mede door de kleinschaligheid, alle leerlingen en kan de leerlingen direct en makkelijk benaderen. Binnenkort start Driessen namens leerplicht, samen met het Blariacum en de GGD een pilot rond ziekteverzuim. 'Ziekteverzuim kan heel makkelijk andere problemen versluieren. Hoe sneller je dat in kaart weet te brengen, des te makkelijker wordt het voor de school om eventuele problemen aan te pakken.'

De aanwezigheid van een goede verzuimcoördinator werkt preventief

Met het verkrijgen van het predicaat excellent voor één afdeling van de school heeft het Blariacumcollege zich meteen een doel gesteld. 'Het is mooi dat we weer excellente school geworden zijn, maar we hebben er weinig extra's voor hoeven doen', zegt Lafleur. 'Wat we nu willen, is dit uitrollen over de hele school.'

Met het uitreiken van het predicaat Excellente School willen de staatssecretaris van Onderwijs Cultuur en Wetenschap (OCW) en de jury Excellente Scholen, scholen die uitblinken de erkenning en waardering geven die ze verdienen. Excellente scholen brengen onderwijskwaliteit en de toekomst van leerlingen een grote stap verder. Deze scholen zijn een voorbeeld en inspiratiebron voor andere scholen.

10 vragen aan...

Paul Rosenmöller,

voorzitter VO-raad

**‘Goed onderwijs
maak je samen ’**

1. Wat is uw grootste uitdaging als voorzitter van de VO-raad het komende jaar?

'De sector in al zijn facetten leren kennen en goede relaties opbouwen met betrokkenen. Want wat me meteen duidelijk was: goed onderwijs voor bijna 1 miljoen leerlingen maak je samen. Met bonden, gemeenten, ouders, vervolgonderwijs en bedrijven. Verder ligt mijn focus op een goed sectorakkoord. We zijn nu met elkaar in gesprek over de toekomst: wat mag men van ons verwachten en wat hebben we nodig om dat waar te kunnen maken? Als dat sectorakkoord er ligt én we komen tot een toekomstbestendige cao, dan ben ik een heel tevreden mens.'

2. Wat is de rol van de VO-raad bij de implementatie van passend onderwijs?

'We dringen er bij de politiek op aan geen veranderingen en extra regels meer door te voeren zodat scholen passend onderwijs echt kunnen gaan invoeren. Daarnaast ondersteunen we scholen zodat zij de continuïteit in de zorg voor leerlingen kunnen borgen. Het voorkomen van thuiszitters is een belangrijk aandachtspunt.'

3. Wat kunnen gemeenten doen om van passend onderwijs een succes te maken?

'Gemeenten zijn een belangrijke partner, voor huisvesting en leerlingenvervoer, maar zeker ook bij het verzuimbeleid, het voorkomen van thuiszitters én vanaf 2015 vanwege de jeugdzorg. Goed overleg met de samenwerkingsverbanden, waar vanuit één visie wordt gewerkt, is cruciaal.'

4. De schooluitval in het VO is de laatste jaren flink teruggedrongen. Wat kan er nog beter om leerlingen te boeien en te binden?

'Betere absenteregistratie, sneller contact met leerplicht en afspraken tussen onderwijs en gemeente over wie wat doet, hebben zijn vruchten

afgeworpen. Eigenlijk komt het erop neer dat jongeren gezien worden. Ook ligt de nadruk meer op zorg dan op boetes. Voor de toekomst zie ik mogelijkheden in meer gepersonaliseerd leren. De focus komt daarmee te liggen op je talenten, in plaats van wat je (nog) niet kunt. Daar verwacht ik veel van.'

5. Tegelijkertijd vinden veel leerlingen met een vo-diploma geen aansluiting in het mbo of het hoger onderwijs. Wat kan het VO hierin nog betekenen?

'Een overstap in het onderwijs blijft een kwetsbaar moment. Het grootste risico op voortijdig schoolverlaten zit bij de overgang vmbo-mbo en de beginfase van het mbo. Belangrijk is goede loopbaanoriëntatie. We maken steeds vaker afspraken met het vervolgonderwijs over voorlichting, intake en overdracht van leerlingen. Scholen hebben daarnaast behoefte aan meer ruimte om te experimenteren met maatwerktrajecten in de regio. Vormen van 'verlengd vmbo' vergroten de kansen op het behalen van een startkwalificatie. Ook meer flexibiliteit in de examinering kan eraan bijdragen dat meer jongeren gemotiveerd en met een diploma, het vmbo verlaten.'

6. Hoe kijkt u aan tegen onderwijs buiten het schoolgebouw, bijvoorbeeld op een schip of tijdens een wereldreis, met de inzet van afstandsonderwijs?

'Volgens mij wil elke puber vooral gewoon met leeftijdgenoten naar school. Soms kan dat (tijdelijk) niet en is afstandsonderwijs voor bepaalde leerlingen een oplossing. En natuurlijk leer je tijdens een wereldreis ook heel veel. Voor mij is van belang dat we alle jongeren in ieder geval in beeld hebben.'

7. Wat is de rol van leerplicht in het VO volgens u?

'Leerplicht wordt nog te veel geassocieerd met boetes. Dat maakt dat ouders (en school) niet zo snel

naar de leerplichtambtenaar stappen om hun probleem voor te leggen. Leerplicht kan veel meer een rol spelen in de ondersteuning van leerlingen in hun thuissituatie. Een goede aansluiting bij de scholen, via het Zorgadviesteam, door een spreekuur in de school en door korte lijnen, is daarbij een belangrijke voorwaarde.'

8. Welk advies geeft u aan leerplichtambtenaren om te komen tot een goede samenwerking in het VO?

'Er wordt al veel samengewerkt. Waar dat niet zo is, zou ik zeggen: zoek elkaar op. Snel signaleren en handelen is misschien wel de kern van de zaak. Dus wacht niet op de volgende bijeenkomst van het Zorgadviesteam als snelheid geboden is. Dit is overigens niet alleen een oproep aan leerplichtambtenaren, maar ook aan het onderwijs.'

9. Wat kunnen de VO-raad en Ingrado voor elkaar betekenen?

'We trekken veel gezamenlijk op omdat we op die manier stappen kunnen maken. Ik heb het al eens eerder gezegd: ik ben ervan overtuigd dat goede verhoudingen – ook op landelijk niveau – onontbeerlijk zijn voor nog beter onderwijs. We moeten knelpunten bespreekbaar maken en waar mogelijk oplossen. 'Doorzettingsmacht' is bijvoorbeeld een thema waar we het veel over hebben.'

10. Wat wil u zelf aan onze lezers kwijt?

'De ambitie is geen thuiszitters meer. Helaas is de realiteit dat er leerlingen zijn met dusdanige problemen, verslaving of ernstige psychische stoornissen, dat naar school gaan niet mogelijk is. Laten we in er in elk geval voor zorgen dat iedere leerling in beeld is én dat er iets gebeurt, via leerplicht, jeugdzorg en/of afstandsonderwijs.'

Passend onderwijs

Op 1 augustus 2014 treedt de Wet passend onderwijs in werking. In de aanloop naar die datum zijn samenwerkingsverbanden en schoolbesturen druk met de voorbereidingen. Ingrado Magazine sprak met Bart van Kessel van Gedragswerk en met Brigitta Gadella, directeur van een samenwerkingsverband primair onderwijs. Wat is nu eigenlijk passend onderwijs en hoe geven we dat vorm?

Tekst: Yolenthe van der Ree | Illustratie: hollandse meesters

Houd de thuiszitter in beeld!

'Als het onderwijs erin slaagt voor alle kinderen nét iets leuker, iets spannender en uitdagender te worden en als dat ook lukt voor de mensen die in dat onderwijs werken en voor de ouders die hun kind er naartoe laten gaan; dan hebben we passend onderwijs.'

Aan het woord is Bart van Kessel, een van de drijvende krachten achter Gedragswerk. Passend onderwijs is volgens hem een haalbaar perspectief omdat er realisme in zit. 'We hoeven niet de hele wereld op z'n kop te zetten', zegt Van Kessel. 'Met de meeste van onze leerlingen gaat 't gelukkig gewoon goed. Maar het onderwijs is er voor de hele bandbreedte; voor kinderen met wie het vanzelf goed gaat tot en met de kinderen voor wie we alle zeilen moeten bijzetten.'

Vragen stellen

'Het hoeft niet radicaal anders. We moeten ons alleen realiseren dat niet alle varianten van onderwijs passend zijn voor alle leerlingen. Zo is er ooit een kader bedacht voor hoe een les moet worden opgebouwd. Iedere docent doet dat, elke les weer.'

'Ik hoop dat we erin slagen een verbouwing te realiseren en niet te gaan slopen'

Stel je nu die leerling voor die zeven lesuren achter elkaar heeft en elk uur weer met diezelfde lesopbouw geconfronteerd wordt. Is dat ooit bedachte kader dan nog steeds goed? Stel jezelf die vraag, dat is wat de transitie naar passend onderwijs vraagt.'

Door hardop vragen te stellen en samen op zoek te gaan naar antwoorden, kun je de bestaande situatie veranderen, stelt Van Kessel. Er komt rust, meer ruimte voor creativiteit en spannende dingen. Hij hoopt dat de transitie naar passend onderwijs naast een structuurverandering vooral een cultuurverandering tot gevolg zal hebben. 'Ik pleit voor de introductie van *gedragswerkwoorden*. Dingen die je kunt doen, handelingen die je kunt verrichten om die cultuurverandering te bewerkstelligen. Wat dacht je van 'ceremonieel verwelkomen'? Stel jezelf de vraag: straks komt klas x binnen. Hoe kan ik deze klas net iets anders welkom heten dan gisteren of vorige week? Of 'houd het lichtig'. De kans dat dit dyslectische kind over 50 minuten met een perfecte Duitse uitspraak de deur uitgaat is nihil. Wat is haalbaar voor vandaag? En 'echt lachen'. Bedenk elke dag één of twee dingen waar je samen met je leerlingen echt om kunt lachen.'

Verbouwen

Het risico voor passend onderwijs zit volgens Van Kessel vooral in de

Bart van Kessel

spanning tussen visie en mogelijkheden. 'Het gaat bij passend onderwijs niet alleen om inhoudelijke ambities, maar er is ook een financiële taakstelling. Ik hoop dat we er met elkaar in slagen een verbouwing te realiseren en niet te gaan slopen.'

'Dus niet zomaar een boven-schoolse reboundvoorziening afbreken en tegen elke school zeggen dit aanbod voortaan zelf te organiseren. Waarom zou de school dat nu zelf kunnen en gisteren niet? Laten we voorzieningen die hun waarde hebben bewezen met elkaar in stand houden. De cultuur zou moeten zijn dat de zorg voor alle leerlingen in een samenwerkingsverband een gezamenlijke verantwoordelijkheid is. Dat veronderstelt dat financiële middelen zowel op het niveau van het samenwerkingsverband ingezet blijven worden als op dat van de individuele school.'

Thuiszitters

Van Kessel wijst daarmee ook op de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor leerlingen die uitvallen of dreigen uit te vallen. Thuiszitters, geschorsten, zieke kinderen; ze staan wat hem betreft wekelijks op de agenda. 'Hoe gaat 't met deze kinderen? Waar zitten ze nu en wie maakt zich druk om hen? Ze worden vaak te gemakkelijk vergeten, maar ook zij vallen onder de verantwoordelijkheid van een samenwerkingsverband. Sterker nog: onder de verantwoordelijkheid van onderwijs, gemeente en jeugdzorg samen. De thuiszitters zijn een zogenoemde spildoelgroep, alles komt bij hen samen, zij zijn *the proof of the pudding*. Thuiszitters raken met hun problematiek de vier transities: passend onderwijs, jeugdzorg, awbz en de participatiewet. De oplossing voor thuiszitters kan dus ook niet alleen bij 't onderwijs vandaan komen, dat is echt een gezamenlijke

'Wij zien de zorg voor alle leerlingen in onze regio als een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid'

verantwoordelijkheid. Met elkaar zul je moeten afspreken wie die kinderen op welk moment oppakt. Het is een groep die je dondersgoed in de gaten moet houden anders krijgt de samenleving de rekening vanzelf gepresenteerd.'

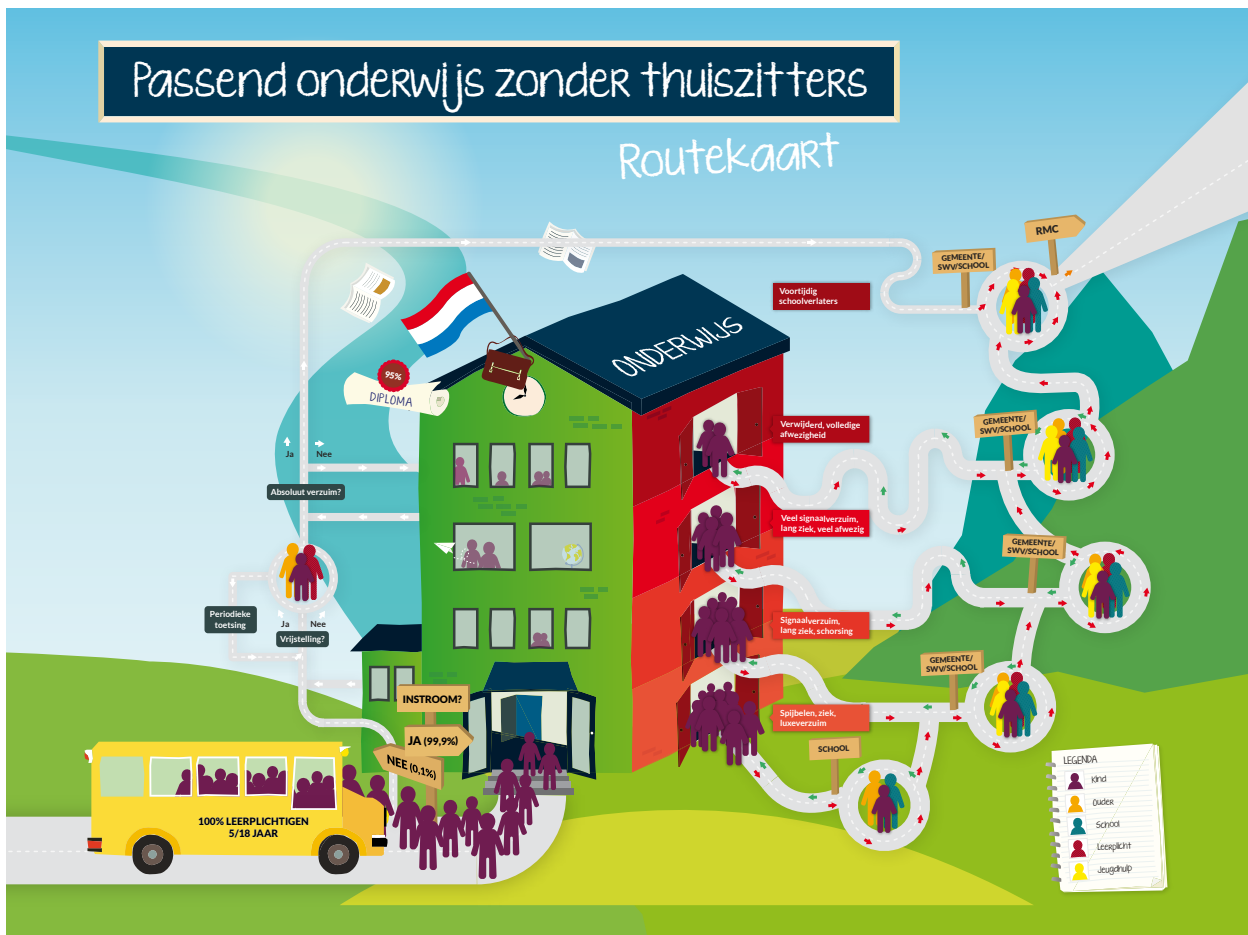
Precies om deze reden is Gedragswerk met Ingrado een project gestart met als titel *Passend onderwijs zonder thuiszitters*. Doel is gemeenten en onderwijs te ondersteunen bij het ontwikkelen van een aanpak gericht op het voorkomen van thuiszitters. Een van de instrumenten die voor dit project zijn ontwikkeld, is de *routekaart* *Passend onderwijs zonder thuiszitters*, zie illustratie.

Deze routekaart biedt gemeenten en samenwerkingsverbanden een gespreks- en analysekader gericht op de aanpak van thuiszitters-problematiek. Het is een hulpmiddel bij zoeken en vinden van oplossingen. Het model kan dienen als basis voor een lokaal protocol waarin alle betrokkenen een bijdrage leveren aan een succesvolle schoolloopbaan voor alle leerlingen van 5 tot 18 jaar.

Meer informatie over het project en over de routekaart via info@gedragswerk.nl en info@ingrado.nl

Meer informatie: www.gedragswerk.nl

Ieder kind kan z'n eigen weg gaan

Bart van Kessel breekt een lans voor het behoud van bovenschoolse inzet van de middelen voor passend onderwijs. Een van de samenwerkingsverbanden die hiervoor koos is De Eem. Als voorlopersregio heeft Eemland in een experiment Passend onderwijs de afgelopen vijf jaar ervaring kunnen opdoen met budgetfinanciering.

Samenwerkingsverband voor primair onderwijs De Eem omvat 6 gemeentes, 31 schoolbesturen, 123 scholen waarvan 113 reguliere basisscholen, 6 scholen voor speciaal basisonderwijs en 4 scholen voor speciaal onderwijs. Maar liefst 28.000 leerlingen zijn toe- vertrouwd aan de zorg van het samenwerkingsverband.

Arrangementen

Passend onderwijs betekent voor Brigitta Gadella, directeur van het samenwerkingsverband, dat ieder kind z'n eigen weg kan gaan. Op een school welteverstaan, want Gadella is stellig: 'Geen leerling die is ingeschreven bij een van onze scholen, zit thuis. Als directeur ben ik verantwoordelijk voor de bovenschoolse zorg voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften. Het is onze opdracht de structuur zo in te richten dat die zorg geboden kan worden. Wij zien de zorg voor alle leerlingen in onze regio als een gemeenschappelijke verantwoordelijkheid. Het budget wordt niet verdeeld over de scholen, maar ingezet op het niveau van het samenwerkingsverband. Dat betekent dat we vraaggericht kunnen werken en per kind kijken wat er nodig is. Dat betekent ook dat we de etiketten en stempels proberen te vermijden.'

'Het automatisme *probleem- diagnose-budget-aanbod* laten we los en we maken arrangementen op maat. Dus krijgt een kind niet een

vast bedrag en een dito aanbod op basis van een gestelde diagnose, maar kijken we waarmee dit kind in deze situatie het meest geholpen is. In principe maak je voor elk kind een arrangement. In de praktijk zal blijken dat een individueel arrangement vaak vertaald kan worden naar de hele klas of de hele school.'

Samenwerkingsverband De Eem beschikt over 6 fte aan onderwijs- ondersteuners. Dat zijn de mensen die als eerste in actie komen als een school aangeeft dat een kind extra zorg nodig heeft. Zij stellen in overleg met de school en de ouders vast wat dit kind nodig heeft en hoe het arrangement er uit zou kunnen zien. Als er heel veel zorg nodig is, wordt een kind besproken in het multidisciplinair team (MDT) van het samenwerkingsverband. De uitkomst kan dan zijn dat een kind beter op z'n plek is in het speciaal onderwijs. Lichtere arrangementen zullen veelal op de eigen school vormgegeven kunnen worden.

Samenwerking

Naast intensieve samenwerking binnen het samenwerkingsverband zijn er ook stevige relaties nodig met partners daarbuiten, zegt Gadella. 'Er is veel contact en afstemming met Rec 2 voor kinderen met taal- en spraakstoornissen. Die expertise hebben we vaak nodig en dan is het belangrijk dat zij het vertrouwen hebben dat het traject dat wij hebben doorlopen, goed is. Goede afstemming voorkomt dat onderzoeken nogmaals moeten. Dat scheelt een hoop tijd, geld en frustratie. Daarnaast is er natuurlijk een heel directe link met de transitie jeugdzorg. In arrangementen voor leerlingen met zware gedragsproblematiek zullen ook partners uit de jeugdhulp betrokken moeten zijn. Het gaat in die gevallen vrijwel altijd ook om opvoed- en opgroei-problematiek. Onze gebiedsgerichte werkwijze

Brigitta Gadella

betekent onder meer dat er in die gevallen vanuit het samenwerkingsverband een onderwijsondersteuner wordt ingezet en vanuit de gemeente een opvoedondersteuner die werkzaam is vanuit een wijkteam. In samenwerking komen zij tot een gezamenlijke aanpak.'

Expertise

'Het klinkt misschien allemaal 'appeltje-eitje', maar natuurlijk zien ook onze mensen in onze scholen beren op de weg', zegt Gadella. 'Wat moeten we straks allemaal wel niet kunnen?', vragen zij zich af. Niets anders dan nu, zeg ik dan. Er staat straks echt niet opeens een bus vol kinderen met problemen op de stoep. Met elkaar moeten we zorgen voor behoud van expertise. Expertise die het mogelijk maakt tegemoet te komen aan de vraag van kinderen die het echt moeilijk hebben. Vaak zal het antwoord op de eigen school gegeven kunnen worden en als het moet gebeurt dat op een speciale school. Dat klinkt simpel en misschien is het dat ook wel als je samenwerkt en de boel goed organiseert.'

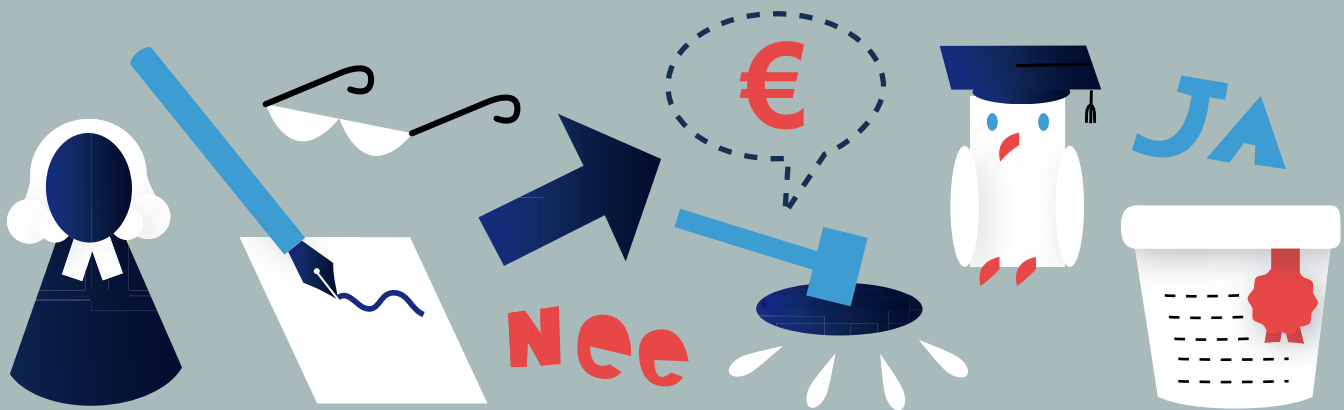

Meer informatie:
www.swv-de-eem.nl

Rechten & plichten

In deze rubriek informeert Carolien de Bruin, juridisch adviseur van Ingrado, u over actuele juridische zaken. Hebt u ook een vraag? Gebruik het vragenformulier op www.ingrado.nl en u krijgt per mail of telefoon antwoord.

Zorgen voor tolk

Leerplichtambtenaren krijgen bij het opmaken van een proces-verbaal wel eens te maken met ouders of jongeren die de Nederlandse taal onvoldoende beheersen. Voor een goed gesprek is een tolk dan onmisbaar. Maar wie zorgt er voor die tolk? Dat is al jarenlang onderwerp van discussie.

Aan die onduidelijkheid is sinds 1 oktober 2013 een einde gekomen met een wijziging in het Wetboek van Strafvordering. De wettelijke regeling is nu klip en klaar: het is de verantwoordelijkheid en taak van de gemeente (dus van de leerplicht-ambtenaar) om te zorgen voor een beëdigde, onafhankelijke tolk als een verdachte wordt verhoord.

Leertijd in speciaal onderwijs

Per 1 augustus 2013 is de Wet op de expertisecentra gewijzigd. Dit heeft gevolgen voor de wettelijke regelingen voor de leertijd van kinderen in het speciaal onderwijs. Tot voor kort konden ouders van kinderen in het (V)SO voor wie een

volledige schoolweek te belastend was, een verzoek indienen bij de Inspectie om af te wijken van de verplichte wekelijkse leertijd. Een kind kon dan bijvoorbeeld twee dagen per week naar school en drie dagen naar een zorgboerderij.

Die mogelijkheid blijft wel bestaan voor het voortgezet speciaal onderwijs, maar voor kinderen in het primair speciaal onderwijs is dat niet langer mogelijk. De leertijd kan alleen nog aangepast worden in het aantal uren per dag, maar aan het aantal lesdagen per week mag niet getornd worden. Kinderen die een volledige schoolweek niet aankunnen, mogen bijvoorbeeld alleen de ochtenden naar school, maar ze mogen geen dagen meer overslaan.

Gewichtige omstandigheden

Een van de lastigste artikelen uit de Leerplichtwet is artikel 11 onder g. Lastig, omdat het wettelijke begrip *gewichtige omstandigheden* voor diverse uitleg vatbaar is. Dat bleek ook uit het onderzoek van het ITS (Radboud Universiteit Nijmegen)

in opdracht van Ingrado naar hoe leerplichtambtenaren omgaan met het verlenen van vrijstellingen op basis van artikel 5 onder a en artikel 11 onder g. Bij artikel 11 onder g gaat het doorgaans om vrijstelling vanwege een sterfgeval of ernstige ziekte in de familie. Maar uit het ITS-onderzoek bleek dat sommige ambtenaren het artikel ook gebruiken om een jongere tijdelijk een *time-out* van school te geven, bijvoorbeeld om zorg te ontvangen. Sommige ambtenaren verlenen met een beroep op dit artikel wel vrijstelling voor een wereldreis, anderen niet. Zo ontstaat tussen gemeenten verschil in beleid, met het gevaar van willekeur. Ingrado pakt de handschoenen op. In een workshop op de AV van 15 april zal de casuïstiek rondom artikel 11 onder g verder uitgediept worden.

Het volledige onderzoeksrapport van het ITS is te downloaden van www.ingrado.nl

Van regio via rayon naar landelijk: van casus naar trend

Via zes rayons wil Ingrado het contact met de leden intensiveren. De rayoncontactpersonen leggen de verbinding tussen casussen in de regio en trends op landelijk niveau. Aan een vertegenwoordiger van elk rayon de vraag hoe dat werkt.

Tekst: Rob de Blok | Illustratie: Welmoet de Graaf

Rayon

Noord (Friesland, Groningen en Drenthe).

Rayoncontactpersoon

Reinier Gildemacher, beleidsmedewerker RMC

Van regio naar rayon...

'Ik geef tijdig aan wanneer een vergadering gepland staat en vraag of er nog punten zijn die ik mee moet nemen. Omgekeerd geef ik door wat er met de punten is gedaan.'

Van casus naar trend: is de vertaalslag goed te maken?

'Als een jongere zonder startkwalificatie met redenen kan omkleden waarom hij niet naar school kan, kan hij in aanmerking komen voor een uitkering. Wij helpen jongeren die een bijstandsuitkering aanvragen (en de gemeente) door een test af te nemen. Het hele plaatje, cognitief en sociaal, gaat aangevuld met een advies naar sociale zaken: de persoon is leerbaar, is dat niet, of wel - onder voorwaarden. Wij krijgen een goed beeld van de jongere, de gemeente is er blij mee en de jongeren vaak ook, want het helpt hen om hun problemen te objectiveren. Collega's in het land blijken hierin geïnteresseerd.'

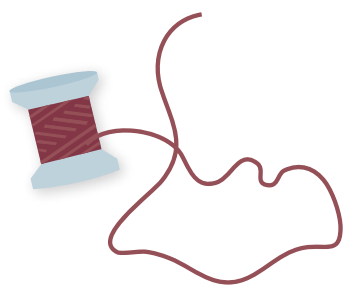
Welke trends zie je in jouw rayon?

'Ik zou graag een spreekuur zien voor RMC, gericht op methodiek. Succesvolle trajectbegeleiders moet je niet in een vakje stoppen. Toch zou het goed zijn jezelf te ontwikkelen, met behoud van je sterke kanten. Ik denk dan aan motivatietechnieken, aan kennis van psychiatrie, psychologie, verslaving en autisme. Dat kan goed in rayonverband, want de schaal moet vooral niet te groot zijn.'

Is er interesse voor deskundigheidsbevordering?

'We zouden met elkaar moeten vaststellen aan welke vaste criteria een RMC-medewerker moet voldoen. Er kan dan recht worden gedaan aan het specifieke werk van de RMC'er, dat volgens mij vraagt om een hbo-niveau.'

'We hebben het nooit over casuïstiek, maar over ontwikkelingen'

Rayon

Zuid-Oost (van Tilburg tot aan de zuidgrens)

Rayoncontactpersoon

Judith Buscher, consulent leerplicht/RMC in Parkstad (Limburg)

Van regio naar rayon...

'Wij hebben in de regio ook een uitvoerders- en een managementoverleg, waarmee we voor en na een RCP-bijeenkomst de stand van zaken bespreken. Er zijn voor mij als rayoncontactpersoon geen dubbelingen.'

Van casus naar trend: is de vertaalslag goed te maken?

'Wij verzamelen en delen trends. Zo hoorde ik vandaag dat er een databank bestaat van stage- en werkplekken voor mbo'ers, waar alle betrokken organisaties in kunnen grasduinen. Ook voor ons erg

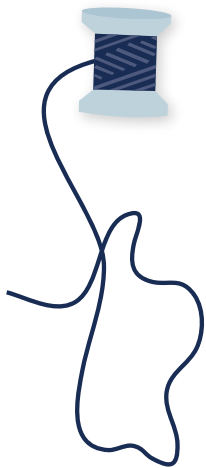
handig! Ook is het interessant om specifieke regionale knelpunten van elkaar te kennen. Zo hebben wij veel ervaring opgedaan met tienermoeders. Anderen kunnen daarvan leren. Daarnaast kun je met sommige problemen niet in je eentje blijven worstelen, zoals nu met de BOA-cursus. Dat blijkt in meerdere regio's te spelen. Door dat uit te wisselen, krijgen we dat helder.'

Welke trends zie je in jouw rayon?

'Als RMC hanteren wij een leeftijdsgrens van 23 jaar, terwijl het UWV en de gemeentelijke afdelingen sociale zaken tegenwoordig tot 27 jaar scholing verplicht stellen. Samenwerking en het formuleren van een landelijk beleid ligt voor de hand.'

Is er interesse voor deskundigheidsbevordering?

'Zeker, maar wij schrikken terug van de hoge prijzen en de reistijd. Wellicht is het een idee te werken met interne opleiders in de gemeenten en de regio's. Of plak aan een RCP-dag meteen een cursusochtend vast.'

Rayon

Zuid-West (van Rotterdam naar Zeeland en van de kust tot Breda en Tilburg)

Rayoncontactpersoon

Christel van Zelst, leerplichtambtenaar in Tilburg

Van regio naar rayon...

'Soms is het lastig om alle regio's te vertegenwoordigen. De problematiek in een stad als Tilburg is niet dezelfde als in Zeeland. Toch is het zinvol om uit te wisselen want je zit soms vast in je eigen modus.'

Van casus naar trend: is de vertaalslag goed te maken?

'We hebben het nooit over casuïstiek, maar over ontwikkelingen. Zoals de moeilijker tussentijdse instroom

in het mbo. Niet dat we daar inhoudelijk op ingaan; dat is meer iets voor de rayondagen die we tweemaal per jaar organiseren.'

Welke trends zie je in jouw rayon?

'Ik merk dat er in het rayon veel te halen valt en dat doe ik ook veel. Ik kan ook steeds vaker mensen aan elkaar koppelen. Voorwaarde is een structuur of een platform, want het verzandt snel. Werk is nu eenmaal je eerste prioriteit. Het moet makkelijker worden om elkaar te raadplegen. Als je elkaar eens hebt gezien, bel je wat makkelijker.'

Is er interesse voor deskundigheidsbevordering?

'De vraag is: wat is *nice to know* en wat *need to know*? Er is al heel wat verplichte scholing. Passend onderwijs vind ik wel een nuttig onderwerp en samenwerking met andere organisaties ook.'

Rayon

Noord-West (Noord-Holland en de Gooi & Vechtstreek)

Rayoncontactpersoon

Ineke Helsdingen (leerplichtambtenaar in Schagen)

Van regio naar rayon...

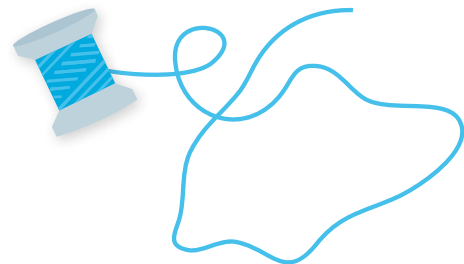
'In ons grote rayon zit ik er voor de Noordkop – die omvat Texel, Den Helder, Hollands Kroon en Schagen. De andere vier RCP'ers vertegenwoordigen ieder hun eigen regio. We komen als RCP'ers een paar keer bij elkaar voor de jaarlijkse rayondag.'

Van casus naar trend: is de vertaalslag goed te maken?

'Als rayoncontactpersoon moet je de neiging om individuele problemen voor te leggen afleren. Ik vertaal de knelpunten die leden signaleren naar Ingrado. Een trend die wij allemaal signaleren is bijvoorbeeld het thuisonderwijs. Dat leggen we neer bij Ingrado die ermee naar de politiek stapt, want Ingrado is een serieuze partner voor de regering.'

Welke trends zie je in jouw rayon?

'In alle gemeentes ontstaan wijkteams met als credo één gezin, één plan in het kader van veranderingen in het sociaal domein en de participatiewet. We gaan dus met behandelaars, leerling, school en leerplicht

om de tafel om te zien wat nodig en mogelijk is. Gemeenten moeten dat zelf uitzoeken en financieren, dus prioriteiten stellen. Het zou mooi zijn dit soort zaken ook op rayonniveau af te stemmen.'

Is er interesse voor deskundigheidsbevordering?

'Nou, graag. Sowieso zijn alle leden altijd op zoek naar beter. Voor ons als RCP'ers is het interessant om geschoold te worden in kwesties als: hoe bereik ik de leden, hoe laat ik ze zien wat Ingrado biedt? Heel veel respons krijgen wij niet – terwijl het bij ons heus nog behoorlijk loopt.'

Rayon

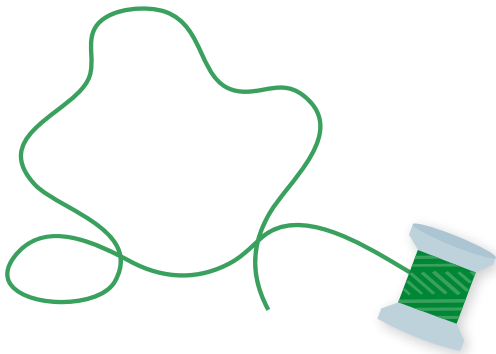
Oost (Overijssel, Gelderland en Flevoland)

Rayoncontactpersoon

Dorien Weijers, leerplichtambtenaar in Doetinchem

Van regio naar rayon...

'Het is moeilijk alle gebieden te vertegenwoordigen. Ik representeer de acht gemeenten van de Achterhoek. Daar heb je bijna alleen maar éénpitters; voor hun ondersteuning is Ingrado heel belangrijk. Leerplichtambtenaren brengen in het regio-overleg van de

Achterhoek praktische kwesties in, waarbij de zienswijze van Ingrado een belangrijk houvast is.'

Van casus naar trend: is de vertaalslag goed te maken?

'Casussen los je in principe op in je eigen gebied. Eens per zes weken houden we een regionaal overleg; als zich daar zaken voordoen waar we met elkaar niet uitkomen volgt met de RCP'ers verder overleg. Daar gaat het per definitie over overstijgende zaken.'

Welke trends zie je in jouw rayon?

'Een trend wil ik het niet noemen, maar wij zitten erg met de kinderen die thuis zitten, omdat de ouders geen school willen maar thuisonderwijs. Het zijn uitzonderingen, maar wij komen kinderen tegen die nooit naar school gaan. Het Openbaar Ministerie doet daar uitspraken over en ook Ingrado is ermee bezig, maar vanuit de politiek is er tot op heden geen duidelijkheid.'

Is er interesse voor deskundigheidsbevordering?

'Dat weet ik wel zeker. Er bestaat bijvoorbeeld enorm veel belangstelling voor de ontwikkelingen rond hulpverlening en ook voor passend onderwijs.'

Rayon

Midden (Utrecht en Zuid-Holland boven Rotterdam)

Rayoncontactpersoon

Maryam Azougagh, leerplichtambtenaar in De Bilt

Van regio naar rayon...

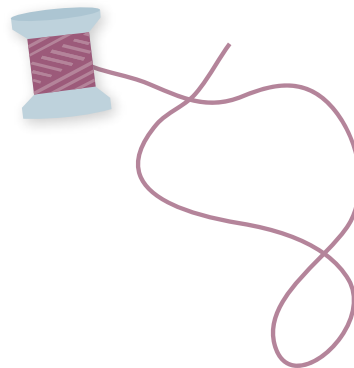
'Men moet weten dat ik RCP'er ben en wat ik haal en breng, dat is het belangrijkste. De agenda van de rayondag moet aantrekkelijk zijn, hebben wij onderzocht. Op het onderwerp passend onderwijs kregen we prompt vijftig aanmeldingen.'

Van casus naar trend: is de vertaalslag goed te maken?

'Als RCP'ers bespreken we individuele casussen alleen als zich een trend aftekent. Zo hebben we het in de rayonvergadering uitgebreid over School at Sea gehad. Het is goed om met elkaar te sparren en te weten dat je er niet alleen voor staat. Ik vind het belangrijk om in dit soort situaties één lijn te trekken. Ingrado speelt hier een belangrijke rol in.'

Welke trends zie je in jouw rayon?

'Collegiale consultatie neemt toe en dat is fijn. Er is een mailgroep met alle rayoncontactpersonen die goed werkt. Verder consulteren we elkaar in de regio als er zich

een casus voordoet waar je nog niet eerder mee te maken hebt gehad.'

Is er interesse voor deskundigheidsbevordering?

'Zeker. Ik denk direct aan schoolweigeraars: jongeren die zich ziek melden met vage klachten als hoofd- of buikpijn. Vaak zijn het psychische klachten die tot schoolmijdingsgedrag leiden. Zo'n schoolfobie komt pas aan het licht na veel onderzoek, dat maanden in beslag kan nemen. Die groep groeit, dus wij vragen ons in de regio af: hoe kunnen we dat eerder signaleren? Het begint vaak al op de basisschool.'

Stephanie zou graag een opleiding beginnen en afmaken

Van de Straat!

Mobilisatieprogramma zwerfjongeren

Tekst: Davita de Jonge-Dijkstra | Foto's: Marjolein Busstra

Iedere dak- en thuisloze jongere een eigen plan om 'van de straat' te komen. Dat is de ambitie van mobilisatieprogramma Van de Straat!. Hulp aan jongeren zonder vaste thuisbasis is vaak versnipperd en niet altijd effectief. Dat moet fundamenteel anders. Van de Straat! wil geen hulp bieden over de hoofden van jongeren heen, maar hen juist actief betrekken bij het streven naar verbinding tussen instanties op het gebied van zorg, onderwijs, werken en wonen.

Initiatief voor Van de Straat! komt van de Federatie Opgang, Stichting Zwerfjongeren Nederland en Kamers met Kansen. Het project wordt financieel gesteund door het Skanfonds. De initiatiefnemers willen aanhaken bij de decentralisatie van onder meer de jeugdzorg en de awbz.

'School, schuld, werk, wonen; overal moet je opnieuw je verhaal doen'

Omdat de verantwoordelijkheid voor dak- en thuisloze jongeren steeds meer op lokaal niveau komt te liggen, is dit hét moment om verbindingen te gaan leggen. Dat stelt Hella Masuger, projectleider van Van de Straat!. 'Gemeentes zullen bruggen gaan slaan tussen verschillende beleidsterreinen en kunnen dan ook knelpunten voor dit soort jongeren oplossen.' Van de Straat! wordt in de periode 2013-2016 ontwikkeld in proefregio Friesland/ Groningen. Het is de bedoeling dat het project zich daarna zal verspreiden om uit te monden in een landelijke aanpak.

Onderwijs en schulden

(Dreigende) dakloosheid is een belangrijke indicator voor schooluitval. Zwerfjongeren hebben immers wel wat anders aan hun hoofd dan hun diploma halen. Maar ook wanneer ze wel een permanent dak boven hun hoofd hebben gevonden, blijkt de trap naar een stabiele toekomst behoorlijk steil. Als het gaat om onderwijs hebben velen een achterstand. Neem Samuel (25). Door zijn schulden en relatief hoge leeftijd gaan veel deuren voor hem dicht. 'Ik wil een bbl-traject voor Sociaal maatschappelijke dienstverlening volgen, maar zal eerst een stage moeten vinden om op school toegelaten te worden. Ik zoek nu al twee jaar, maar er zijn weinig plekken. Bovendien moet ik een betaalde stage vinden omdat ik mijn schulden moet aflossen en de meeste stages zijn onbetaald of je krijgt een kleine stage-vergoeding. Ik ben dan te duur.'

Jongeren met schulden kunnen geen studiefinanciering aanvragen. Wie onder de WNSP (Wet schuldsanering natuurlijke personen) valt, kan soms zelfs geen toestemming krijgen om te studeren. Eerst moeten schulden worden afgelost en studiefinanciering is, in deze wet, geen inkomen. De 26-jarige Stephanie Kaptein ondervindt dit aan den lijve. Zij wil dolgraag een diploma halen en een baan op niveau vinden, maar kampt met torenhoge schulden. 'Van mijn 14e tot mijn 24e zwierf ik van adres naar adres. Ik ben meerdere opleidingen begonnen, maar door mijn hectische leven lukte het me niet om een diploma te halen.' Nu ze via een jongerenopvang aan zelfstandige woonruimte is geholpen en haar leven in rustiger vaarwater terecht is gekomen, zou ze

Transitiekunde

Het afgelopen jaar zijn er interviews gehouden bij gemeenten, welzijnsinstellingen, roc's, maatschappelijke opvang en verslavingszorg. Daarbij werd gebruik gemaakt van wetenschappelijke inzichten vanuit de transitiekunde. Masuger: 'Hiermee wilden we kijken wat de historische ontwikkelingen zijn geweest in het sociale domein en hoe we vernieuwingen en verbeteringen kunnen versnellen. Er zijn zoveel instanties met dit onderwerp bezig en soms werken ze elkaar zelfs tegen. Met de enorme veranderingen in 't verschiep leek het ons goed eens terug te kijken; wat is er de afgelopen decennia allemaal al gedaan voor zwerfjongeren, wat zijn de historische trends en wat ging daarin wel of niet goed, waar zijn slimme verbindingen te leggen en hoe kunnen er gezamenlijk experimenten gestart worden om heersende knelpunten op te lossen?' Van de Straat! wordt hierbij begeleid door Jan Rotmans, verbonden aan het Dutch Research Institute of Transitions (DRIFT), onderdeel van de Erasmus Universiteit Rotterdam.

'Dit is hét moment om verbindingen te leggen'

Ook Samuel heeft nu een dak boven zijn hoofd

graag een opleiding beginnen én afmaken. Toch zit dat er voorlopig nog niet in. 'Binnenkort start ik met een schuldsaneringstraject. Ik krijg 40 euro leefgeld per week en na drie jaar kan ik met een schone lei beginnen, maar tot die tijd kan ik niet naar school. Het liefst zou ik hbo Communicatie gaan doen, maar ik ben dan al 29 als ik begin.'

Je wilt door

Net als andere jongeren die betrokken zijn bij Van de Straat!, ervaren Stephanie en Samuel dat ze door regels en onafhankelijk van elkaar werkende instanties belemmerd worden. Stephanie: 'School, schuld, werk, wonen; overal moet je opnieuw je verhaal doen. Dat kan afschrikken en het is vervelend, want je wilt niet blijven hangen, je wilt door!' Om te voorkomen dat jongeren door ingewikkelde hulpvragen en 'versnipperde' bestaande voorzieningen hulp gaan mijden, betreft Van de Straat! hen actief bij samenkomsten om te praten over de gewenste nieuwe aanpak. Er moet een goede samenwerking komen tussen jongeren en betrokken partijen in de keten zorg-onderwijs-arbeidsmarkt-wonen. De RMC-medewerkers kunnen hierin een belangrijke rol spelen. Zij hebben, gezien hun positie op het snijvlak van onderwijs en arbeidsmarkt, als geen ander de mogelijkheid verbindingen te leggen. Doel is met elkaar te komen tot een persoonlijk plan voor iedere jongeren dat leidt tot onderdak, opleiding of werk en ontplooiing van talent. Zodat jongeren het heft weer in eigen handen kunnen nemen en na jarenlang overleven, weer kunnen gaan leven.

Bekijk ook de blog:

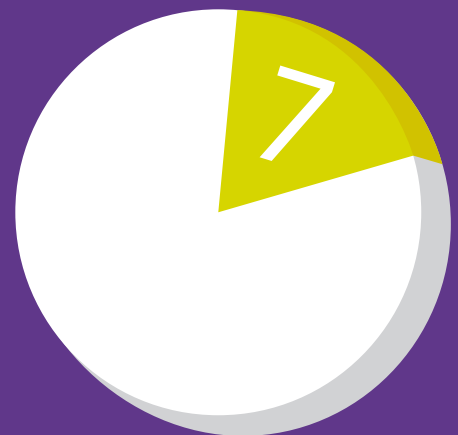
www.vdstraat.com

Hoe communiceert INGRADO met haar leden?

Hoe tevreden zijn de leden van Ingrado over het Ingrado Magazine, de website en de nieuwsbrief? December vorig jaar vulden individuele lezers een digitale enquête in. Het Ingrado Magazine kreeg gemiddeld een ruime zeven. Ook werden tips en suggesties gegeven ter verbetering van de communicatie.

Tekst: Sep Schaffers | Illustratie: Welmoet de Graaf

Voor het eerst onderzocht Ingrado wat de leden vinden van de huidige communicatiemiddelen. Doel van het onderzoek was een beter beeld te krijgen van de individuele lezer en zijn of haar informatie-behoefte. De nieuwsbrief van december 2013 werd op de kop af 446 keer geopend en 86 mensen vulden de enquête in. Daarmee was de respons 19,3 procent, een behoorlijke score.

Magazine

Het Ingrado Magazine is drie jaar geleden volledig gerestyled tot een full color verenigingsblad. Het blad krijgt gemiddeld het rapportcijfer 7,6 van de lezers, met een hoge waardering voor aansluiting van de artikelen op de actuele ontwikkelingen in het veld (92%). De artikelen zijn ook voldoende afwisselend (84%) en de vormgeving wordt als prettig ervaren. Helma Vriens vindt de onderwerpen in het Ingrado Magazine allemaal even interessant, van verzuim 18+ tot het omgaan met multiprobleemgezinnen. 'Toen ik in 2009 als trajectbegeleider vsv in Bergen op Zoom aan de slag ging, was hierover nog weinig bekend. Maar het Ingrado Magazine besteedde er al wel aandacht aan. Het is fijn een blad, met goede foto's. Het is mooi opgemaakt. Echt iets voor op je bureau.'

Ook Judith Bouwmeester (beleidsadviseur bij de Dienst gezondheid en Jeugd Zuid Holland) leest het magazine graag, alhoewel ze soms de kritische 'tegen-geluiden' mist. 'Er wordt wel eens iets te veel in het straatje van Ingrado geschreven.' Dergelijk commentaar kan Selma Hulst, beleidsmedewerker bij Ingrado, wel plaatsen. 'We willen zeker niet alleen de positieve verhalen vertellen en ruimte voor een tegengeluid moet er zeker zijn. Misschien doen we dat nog te weinig. Net zoals we ook graag willen belichten wat er niet goed gaat en voor verbetering vatbaar is. Het is alleen veel lastiger om de 'moeilijke' verhalen voor het voetlicht te brengen. Mensen komen liever met een positief verhaal in het magazine.'

Hulst vindt het positief dat het blad door het grootste deel van de respondenten gelezen wordt. 'Er zijn ook veel suggesties gedaan. Bijvoorbeeld artikelen over de inzet van sociale media en de transitie van de jeugdzorg. Maar ook het voorstel om jongeren aan het woord laten en ontwikkelingen te volgen in andere domeinen. Lezers hebben behoefte aan beleidsmatige informatie maar ook aan praktische kennis die ze direct kunnen toepassen. Voor beide moet ruimte zijn.'

Website en nieuwsbrief

Ook de website van Ingrado werd drie jaar geleden geheel vernieuwd. Zowel de website als de nieuwsbrief scoren in het lezersonderzoek relatief hoog, met respectievelijk een 7 en een 7,5. Voornaamste reden

'Lezers hebben behoefte aan beleidsmatige informatie maar ook aan praktische kennis'

om de website te bezoeken is op de eerste plaats de aanwezigheid van nieuws over leerplicht en RMC, en op de tweede plaats informatie over de Leerplichtwet. Nicole Tates, leerplichtambtenaar in Amersfoort, gebruikt de website vooral als ze met een casus ergens tegenaan loopt. 'Scholen stelden vragen over School at Sea en dan is het prettig op de site te lezen wat Ingrado hiervan vindt. Dat geeft steun.' Wel werpt de site een drempel op als je voor sommige delen moet inloggen. 'Het zorgt ervoor dat ik op zo'n moment niet verder ga zoeken.' De nieuwsbrieven vindt ze overzichtelijk, actueel en interessant. Relevante onderwerpen vist ze er meteen uit, de rest blijft ongelezen. Judith Bouwmeester haalt altijd wel informatie uit de nieuwsbrieven waar ze wat aan heeft. 'Ik kom veel nieuws over voortijdig schoolverlaten en passend onderwijs tegen. De nieuwsbrieven zijn zeer leesbaar en prima opgezet. Minder positief is ze over de website. 'Soms is het lastig bepaalde informatie te vinden. Dat komt door een teveel aan rubrieken. Soms mis ik ook informatie, bijvoorbeeld over het gemiddelde aantal verzuimmeldingen.'

Vindbaarheid is inderdaad een aandachtspunt, stelt Selma Hulst vast. 'We verwijzen regelmatig naar de website en het mag niet zo zijn dat de informatie dan onvindbaar is. De website bevat veel informatie en nieuws, het is een constante bron van informatie. Eigenlijk zouden leden daar elke dag op moeten kijken. Met de nieuwsbrieven willen we nog meer mensen naar de website halen.' Voorlopig blijft de papieren versie van het Ingrado Magazine bestaan. Hulst: 'De helft van de lezers heeft een voorkeur voor een digitaal magazine, maar de papieren versie wordt vaak gebruikt als tastbaar visitekaartje voor onze beroepsgroep.'

Kritische noot

Ingrado had ook een interviewronde onder verschillende soorten leden kunnen houden, vindt Belinda de Hosson, hoofd Leerplicht in Nijmegen. 'Met deze enquête is uitgegaan van het bestaande aanbod. Er is niet geïnventariseerd waaraan nog meer behoefte bestaat. Persoonlijk vind ik dat de website toegankelijker gemaakt kan worden en nog meer op de actualiteit kan inspelen. Ik denk dan bijvoorbeeld aan een discussiegroep met nieuwsitems, waarop mensen *realtime* met elkaar discussiëren over actuele onderwerpen of informatie met elkaar uitwisselen. Eigenlijk zou de website zo aantrekkelijk gemaakt moeten worden, dat iedereen ingrado.nl als startscherm wil hebben.'

Leerplicht in de regio – gemeente Eemsmond

‘Op zoek naar creatieve oplossingen’

Gemeente Eemsmond: weinig inwoners, groot oppervlak. Ook Noordpolderzijl met z'n natuurpracht ligt binnen de gemeentegrenzen

Tekst: Yolande van der Ree | Landschapsfoto: Judith Bender

Volgens het CBS telde de gemeente Eemsmond in Noord-Groningen op 1 november 2013 15.933 inwoners en daarmee is het een kleine gemeente. Ondanks het enorme oppervlak: Eemsmond grenst aan de Waddenzee en beslaat ruim 550 vierkante kilometer (waarvan 360 vierkante kilometer water). Tegenwoordig kennen we Eemsmond ook als aardbevingsgebied, op steenworp afstand van epicentrum Loppersum.

En we gaan nog even door. De gemeente Eemsmond telt 3600 leerlingen in de leerplichtige leeftijd en heeft 28 uur beschikbaar voor leerplicht. Daarvan worden er 18 ingevuld door leerplichtambtenaar Marjolein van Berkum en 10 uur door haar collega die de PV's opmaakt en de administratie bijhoudt. Voor het leerlingenvervoer is 26 uur beschikbaar. Verder zijn er binnen de gemeente vijf RMC-trajectbegeleiders werkzaam.

Samenwerking

De lijntjes zijn kort. Marjolein van Berkum: 'Alle leerlingen van 5 tot en met 23 jaar die verzuimen, worden gemeld bij leerplicht, bij mij dus. Maar alle 16-jarigen die dreigen uit te vallen en in het mbo zitten, gaan direct naar een RMC-collega. Zij zijn goed thuis in het mbo en werken zowel op de scholen als op een van de Werkpleinen. Heel erg fijn en nuttig is het dat leerplicht en RMC werken met

‘Leerplicht gaat over kinderen die problemen hebben’

hetzelfde registratieprogramma: CAREL (Centraal Meld- en registratiesysteem RMC en leerplicht). Zo beschikken we altijd over dezelfde informatie. Als een leerling naar de RMC gaat, draag ik 'm 'warm' over.'

Over de kern van haar werk is Van Berkum uitgesproken: 'Leerplicht gaat wat mij betreft over kinderen die problemen hebben. Problemen thuis, met zichzelf of met school. Daar komt maatwerk bij kijken en dat kan ik leveren. Luxeverzuim kennen we hier eigenlijk niet.'

In de negen jaar dat ik hier nu werk, is dat twee keer voorgekomen. Processen-verbaal schrijven we dus zelden, want kinderen die in de problemen zitten, ga je niet ook nog 'es beboeten.'

Preventie

De werkwijze van Van Berkum kenmerkt zich voor een groot deel door preventie. 'Zodra een school een probleem ervaart met de schoolgang van een leerling, roepen ze mij erbij. Er volgt dan een gesprek waaraan in elk geval leerling, ouders en de verzuimcoördinator van de school deelnemen. Er is dan nog geen melding gedaan bij DUO en vaak is dat ook niet meer nodig. In dit werk is het heel handig als je mensenkennis hebt. En, je moet stevig in je schoenen staan en handelen in het belang van het recht op onderwijs. Scholen eisen vaak dat we handhaven, terwijl ik altijd kijk naar het doel dat we willen bereiken. Het doel is dat een kind de eindstreep haalt, en daarmee een goede startpositie verwerft op de arbeidsmarkt. Handhaven is in mijn ogen niet altijd het beste middel om dat doel te behalen. Je moet je altijd afvragen wat het effect van je handelen is. Ik wil geen PV-fabriekje zijn.'

Creatieve oplossingen

Thuiszitters zijn er niet in de gemeente Eemsmond, wel kinderen die thuis onderwijs volgen. Passend onderwijs avant la lettre. 'Ik ben niet bang voor het verlenen van vrijstellingen, mits je de leerling in beeld houdt. Zo is er een autistische jongen die doodongelukkig zat te zijn op het mbo. Toen het daar spaak liep, heeft hij een vrijstelling gekregen voor schoolgang. Hij neemt nu deel aan IVIO-schooltrajecten en wordt begeleid door Horizon. Deze organisatie draagt zorg voor de dagbesteding van deze jongere. Als het voor leerlingen echt te ingewikkeld is om naar school te gaan, moeten we op zoek naar creatieve oplossingen.'

Creatief is ook de wijze waarop de gemeente Eemsmond de zelfredzaamheid van leerlingen in het speciaal onderwijs wil bevorderen. Hun school staat in de meeste gevallen in de stad Groningen die een fiks eind verderop ligt. Met de OVcoach hoopt de gemeente leerlingen (en vooral hun ouders) te verleiden het busje van het leerlingenvervoer in te ruilen voor het openbaar vervoer. Kinderen die daarvoor kiezen krijgen een gratis Ipod met daarop de OVcoach-app. De ritten met bus en trein worden vergoed door de gemeente. Ongeveer 35 van de 200 leerlingen die op het leerlingenvervoer zijn aangewezen, maken inmiddels gebruik van het openbaar vervoer. Zij kunnen de OVcoach op elke gewenst moment inschakelen. Staan ze op het station en weten ze niet van welk perron hun trein vertrekt; de coach helpt onmiddellijk

'Als een leerling naar de RMC gaat, draag ik 'm 'warm' over'

aan de hand van een stappenplan. De ervaringen zijn positief. Van Berkum: 'De kinderen vinden het fantastisch, ze zijn het busje vaak spuugzat. Nu zijn ze veel minder een uitzondering en hebben zelfs een hip apparaat bij zich. Je ziet ze groeien!'

Marjolein van Berkum

Ook al levert de overstap naar het OV per leerling een besparing op van 3000 euro op jaarbasis; bezuinigingen liggen niet aan de basis van deze maatregel. 'We versterken op deze manier de eigen kracht van leerlingen en leveren een bijdrage aan hun zelfstandigheid. Daar kunnen we niet vroeg genoeg mee beginnen. Als ze 18 jaar worden, stopt het leerlingenvervoer van de gemeente. Vaak moeten jongeren dan nog leren om zich zelfstandig te verplaatsen. Dat is niet handig, op dat moment willen we ze graag tijdig voorbereiden.'

Ook werkzaam in een bijzondere regio of onder bijzondere omstandigheden? Meld je bij de redactie en we komen ook bij jou langs. Mail een korte motivatie naar info@ingrado.nl

Jeugdvolgsysteem

- Leerplicht-administratie
- RMC-administratie
- Sluitende aanpak
- Jongerenloket
- Werkprocesondersteuning
- Zaak- en taakgestuurde dossiervorming
- Verwijsindex/ Signalering
- Leerlingenvervoer

Flexibel cliëntvolgsysteem van 0 tot 28 jaar

In het doorlopend cliëntdossier van het Jeugdvolgsysteem (JVS) staat de jongere van 0 tot 28 centraal. Het JVS maakt het bijhouden van uw leerplicht- en/of RMC administratie snel en gemakkelijk. Het helpt u overzicht te verkrijgen. Indien gewenst kan het cliëntdossier volledig papierloos worden gemaakt, zodat makkelijk buiten kantoor kan worden gewerkt en case-overdracht tussen collega's wordt vereenvoudigd. Werkelijk alle relevante informatie kan gekoppeld worden aan één jongere of school.

Goed georganiseerd zijn, en blijven!

Het Jeugdvolgsysteem ondersteunt u niet alleen bij de uitvoering, maar ook bij de inrichting van een goede leerplicht en/of RMC-organisatie. Ook als u regionaal of in ketenverband wilt samenwerken is het JVS uniek. Iedere organisatie krijgt zijn eigen virtuele omgeving waarin alleen de voor die partij relevante gegevens zichtbaar zijn. Ideaal dus om een sluitende aanpak te realiseren. De beveiliging staat als een huis met onder andere uitgebreide autorisatiemogelijkheden en dataencryptie.

De mensen van Metaobjects zien het einde van de implementatie niet als het einde van de relatie, maar juist als de eigenlijke start. Onze klanten ondervinden dat ons beproefde solide platform in combinatie met onze domeinkennis, hen effectief verder helpt. We gaan flexibel om met veranderingen en uitbreidingen. Hiermee bent u voorbereid voor nu en de toekomst in het jeugdketen.

Contact

Nieuwsgierig geworden? Bezoek dan de JVS-website www.metaobjects.nl. Voor nadere informatie of een demonstratie bel ons kantoor: 040 - 750 1616.

metaobjects
Metaobjects, effect door inleven.